

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 202/2022-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ing. Darina Králiková, advokátka, Námestie Štefana Moysesu 17/A, Banská Bystrica, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Sžfk/64/2018 z 25. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 36 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a uhradiť trovy konania pred ústavným súdom v predbežnej výške 384,08 eur.

2. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. k čl. 36 ods. 1 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhadu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

3. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozsudku a príloh vyplýva nasledovný stav veci:

4. Sťažovateľ podal 13. mája 2011 jednotnú žiadosť na rok 2011, na základe ktorej žiadal o poskytnutie podpory formou jednotnej platby na plochu (ďalej aj „SAPS“) a vyrovnávacieho

príspevku na znevýhodnené oblasti (ďalej aj „LFA“) na výmeru 31,67 ha. Pôdohospodárska platobná agentúra (ďalej len „PPA“) konanie o jednotnej žiadosti na rok 2011 ukončila rozhodnutím č. 500/2525/16653/2011 z 15. mája 2012 s tým, že žalobcovi schválila poskytnutie platby SAPS v sume 4 360,08 eur podľa § 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 488/2010 Z. z. a platby LFA v sume 3 386,25 eur podľa § 57 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 499/2008 Z. z. Rozhodnutie vo veci nadobudlo právoplatnosť 16. mája 2012.

5. Dňa 27. októbra 2014 vykonala PPA u sťažovateľa kontrolu na mieste (ďalej aj „KNM“) pre účely kontroly obhospodarovania dielov pôdnych blokov deklarovanych v jednotnej žiadosti na rok 2014, z ktorej bola vyhotovená správa z KNM, ktorú sťažovateľ osobne prevzal, čo potvrdil aj svojim podpisom 21. novembra 2014 a proti zisteniam z KNM uvedeným v správe nepodal žiadne námietky. Vykonanie KNM bolo sťažovateľovi vopred oznámené písomne a aj telefonicky 24. októbra 2014, čím PPA umožnila sťažovateľovi účasť na KNM. Uvedená skutočnosť vyplýva i zo samotnej správy. Zo správy tiež vyplýva, že KNM sa uskutočnila pomocou mapy v mierke 1:10.000 a na zameranie poľnohospodárskych parciel bola použitá metóda líniové meranie. V správe sa uvádza, že uvedenou „KNM bola na KD Stará Bystrica č. 0703/1, Stará Bystrica č. 0801/1 a Stará Bystrica č. 0803/1 zistená naddeklarácia/nezrovnalosť. Nakoľko žiadateľ aj v roku 2011 deklaroval tieto KD, správny orgán aplikoval výsledok z roku 2014 na predmetných KD aj pre rok 2011“. Prílohou správy boli aj grafické výstupy z meraní a tabuľky s výsledkami meraní, z ktorých je jednoznačne zrejmé, že kontrolnou skupinou bolo zistené porušenie na dvoch kultúrnych dieloch, a to 0801/1 a 0803/1, štvorec Stará Bystrica, kde bola stanovená užívaná výmera kultúrneho dielu 0,00 ha a na kultúrnom diele Stará Bystrica 0703/1 bola kontrolnou skupinou meraním stanovená výrazne znížená výmera (0,68 ha) v porovnaní s deklarovanou výmerou sťažovateľa (8,33 ha).

6. Sťažovateľ sa žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 8381/2016,963/2016-640 z 23. marca 2016, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Poľnohospodárskej platobnej agentúry č. 500/2525/17244/2011 z 20. augusta 2015, ktorým neschválila žiadosť sťažovateľa o poskytnutie podpory. Krajský súd konštatoval, že počas KNM bola vyhotovená fotodokumentácia predmetných dielov pôdnych blokov Stará Bystrica, z ktorej je jednoznačne preukázané dlhodobé neobhospodarovanie predmetných kultúrnych dielov sťažovateľom. Každá fotografia je aj označená dátumom, kedy bola zhotovená, a číslom dielu/pozemku. Na vyhotovených fotografiách je vidieť vysoký krovinatý porast, mladé stromčeky až do výšky niekoľkých metrov s pevnejúcim kmeňom, a dokonca aj mladý zanedbaný les, polámané staré stromy, plno polámaných konárov z neošetrených stromov, veľké kríky divých ruží atď. Podľa krajského súdu je z týchto fotografií vidno, že takýto stav predmetných kultúrnych dielov nemohol nastať od jari do jesene roku 2014, ale ide o dlhodobý, niekoľkoročný stav spôsobený viacročným neobhospodarovaním. Krajský súd poukázal na to, že sťažovateľovi bolo umožnené nahliadnuť do vyhotovenej fotodokumentácie, čo nevyužil, pričom svojou iniciatívou mohol vysvetliť zistené nezrovnalosti. Bol toho názoru, že ak by predmetné kultúrne diely sťažovateľ obhospodaroval ním uvádzaným spôsobom, neboli by v stave, ako je to vidieť na fotografiách z vykonanej kontroly. Konštatoval, že sú dokonca v takom zanedbanom stave, že prechod cez ne voľnou nohou je obťažný, ak nie nemožný. Preto sa krajskému súdu javila obrana sťažovateľa ako účelová v snahe spochybníť zistený skutkový stav veci. Krajský súd sa priklonil k názoru žalovaného (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ďalej

len „ministerstvo“) že vyhotovenie znaleckého posudku ohľadom fotodokumentácie, ako aj vypočutie svedkov je nedôvodné a v rozpore so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania podľa § 3 ods. 4 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Spätne bolo PPA zistené, že sťažovateľ uvedené kultúrne diely deklaroval aj v roku 2011, pričom i podľa názoru krajského súdu bola jednoznačne preukázaná nezrovnalosť spôsobená dlhodobým neobhospodarovaním sporných kultúrnych dielov, takýto stav pretrvával dlhodobo, už aj v roku 2011, ak nie aj skôr. Podľa názoru krajského súdu ministerstvo postupovalo správne, keď konštatovalo, že sťažovateľ porušil podmienky na poskytnutie podpory i v zmysle jednotnej žiadosti na rok 2011.

7. Ministerstvo nariadilo obnovu konania podľa § 62 ods. 1 písm. a) správneho poriadku rozhodnutím č. 500/720/126/2011 z 9. februára 2015, pretože bolo toho názoru, že dlhodobým neobhospodarovaním predmetných kultúrnych dielov bola porušená podmienka poskytnutia podpory uvedená v § 2 ods. 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 488/2010 Z. z. V tejto súvislosti na námietky sťažovateľa o prípustnosti obnovy konania a doručovaní v konaní o obnove krajský súd uviedol, že ministerstvo listom č. 11582/2015 zo 6. mája 2015 označeným ako „*Preskúmanie oneskoreného odvolania*“ sťažovateľovi oznámilo, že preskúmalo napadnuté rozhodnutie ako i spôsob jeho doručovania a bolo toho názoru, že predmetné rozhodnutie bolo nespochybniteľne prevzaté osobou adresáta a zároveň jeho žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania voči rozhodnutiu o nariadení obnovy konania bola nedôvodná. Ministerstvo súčasne preskúmalo i oneskorene podané odvolanie a konštatovalo, že napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v rozpore so zákonom, všeobecne záväzným právnym predpisom alebo všeobecne záväzným nariadením a nezistilo dôvod na uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov vo veci napadnutého rozhodnutia. V tejto súvislosti krajský súd zdôraznil, že proti listu č. 11582/2015 zo 6. mája 2015, ktorého doručenie sťažovateľ nenamietal, sám sa naň vo svojej žalobe i odvolal, nepodal žalobu a nežiadal preskúmať jeho zákonnosť správnym súdom. Preto krajskému súdu neprináleží ho preskúmať, i keď súvisí s rozhodnutím, ktoré krajský súd preskúmaval v tomto konaní.

8. Dôsledkom obnoveného konania týkajúceho sa rozhodnutia o schválení poskytnutia platby SAPS a platby LFA z 15. mája 2012 PPA nanovo preskúmala spisovú dokumentáciu, podľa ktorej sťažovateľ v žiadosti na rok 2011 deklaroval v rámci platby SAPS a LFA výmeru 31,67 ha. Preto bola sťažovateľovi napadnutým rozhodnutím PPA neposkytnutá platba SAPS, pričom bol oprávnené vylúčený do budúcich období v sume 3 093,22 eur a pri platbe LFA bol vylúčený do budúcich období v sume 2 402,34 eur. Za porušenie podmienok krížového plnenia mu bolo uložené krátenie vo výške 9 % pre priame podpory z programu rozvoja vidieka 2007 – 2013 a krátenie vo výške 9 % pre priame platby v súlade s čl. 71 ods. 5 nariadenia Komisie č. 1122/2009.

9. Krajský súd sa nestotožnil ani s ostatnými námietkami sťažovateľa a vyhodnotil ich ako právne irelevantné. Sťažovateľ v podanej jednotnej žiadosti na rok 2011 na svoju identifikáciu použil registračné číslo 6060002835, rodné číslo a IČO. Preto jeho námietka nezákonnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodu rozdielnej identifikácie (v rozhodnutí PPA bol identifikovaný rodným číslom a v rozhodnutí ministerstva cez IČO) je irelevantná, pretože bol ako účastník konania v oboch prípadoch identifikovaný nezameniteľným spôsobom. K námietke, že z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, či sa mu ukladá povinnosť vrátiť poskytnutú finančnú pomoc, poprípade v akej výške s poukazom na odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia, krajský súd uviedol, že pre sťažovateľa

je záväzný výrok napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy, v ktorom je jednoznačne uvedené, že je z poskytovania podpory vylúčený vo výške 5 495,56 eur, pričom sa táto čiastka odpočíta od podpory, na ktorú má žiadateľ oprávnenie v súvislosti so žiadosťami v priebehu troch rokov nasledujúcich po roku vylúčenia.

10. Rovnako sa krajský súd nestotožnil ani s námietkou sťažovateľa, že boli porušené ustanovenia § 3 ods. 2, ods. 4 a § 23 ods. 1 a 4 správneho poriadku, pretože orgán verejnej správy nepostupoval v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkom konania a že mu bolo odopreté právo nahliadnuť do administratívneho spisu, ako i poskytnutie kópie spisu. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že všetky písomnosti boli žalobcovi (právnej zástupkyňi) v správnom konaní doručené podľa § 24 ods. 1 správneho poriadku a príslušná fotodokumentácia z miestnej kontroly je založená v administratívnom spise. A hoci žalobca mal možnosť počas celého konania v zmysle § 23 ods. 1 správneho poriadku kedykoľvek nahliadnuť do administratívneho spisu, robiť si z neho výpisy a odpisy, neučinil tak.

11. Krajský súd zhrnul, že z rozhodnutí správnych orgánov oboch stupňov je zrejmé, ktoré konkrétne skutočnosti boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov orgán verejnej správy riadil a ministerstvo sa v napadnutom rozhodnutí vysporiadalo i so všetkými návrhmi a námietkami žalobcu. Z napadnutého rozhodnutia ministerstva je podľa názoru krajského súdu zrejmé, akým spôsobom a za pomoci akých technických prostriedkov bola predmetná kontrola vykonaná, čo vyplýva i zo samotnej správy z KNM.

12. Sťažovateľ podal voči rozsudku krajského súdu kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší súd zamietol v zmysle § 461 Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) ako nedôvodnú.

II.

13. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje najmä tým, čo použil v kasačnej sťažnosti voči rozhodnutiam správnych orgánov, pričom vyzdvihuje nedostatok odôvodnenia napadnutého rozsudku vo vzťahu ku skutočnostiam, ktoré majú byť jeho podkladom, ako aj nedostatok hodnotiacich úvah. Nedostatok konkrétnych skutočností ako napríklad neuvedenie presných druhov vegetácie, ktorá sa mala na dotknutých pozemkoch nachádzať a z ktorých by sa dalo vyvodiť, že boli neobhospodarované skutočne už roku 2011. Uvádza, že krajský súd sa nevenoval skúmaniu zákonnosti rozhodnutia ministerstva, ale podstatným spôsobom dopĺňal jeho vecnú a právnu argumentáciu, najmä pokiaľ ide o závery z nazerania do fotodokumentácie vyhotovenej na KNM v roku 2014.

III.

14. Ústavný súd nepatrí do systému všeobecných súdov, ale v zmysle čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V dôsledku toho nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkového stavu. Ústavný súd nezastupuje všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené

alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. III. ÚS 697/2021).

15. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, treba poukázať na špecifickú povahu správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Z toho vyplýva, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje len právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (podobne IV. ÚS 127/2012). Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, ktorý konal ako súd kasačný, nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom krajského súdu a rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali.

16. Podstatou konaní správnych orgánov na úseku pôdohospodárstva, ktoré vyústili do ústavnou sťažnosťou namietaného rozsudku najvyššieho súdu, bola kontrola splnenia povinností sťažovateľa vo vzťahu k pozemkom, ktoré deklaroval ako obhospodarované. Od splnenia týchto povinností sa odvíjal jeho nárok na finančnú kompenzáciu od PPA.

17. Ústavný súd poukazuje na to, že najvyšší súd po preskúmaní rozsudku krajského súdu a rozhodnutí správnych orgánov konštatoval, že správne orgány si zabezpečili dostatok skutkových podkladov, ktoré v súhrne správne vyhodnotili a na ktorý aplikovali správny záver, že sťažovateľ nespĺnil podmienky jednotnej žiadosti na rok 2011 a administratívny spis neobsahuje podklady preukazujúce tvrdenia sťažovateľa a vyplýva z neho, že dotknutá pôda nebola sťažovateľom obhospodarovaná tak, ako deklaroval. Zistenia z KNM v roku 2014, naopak, preukazujú, že sťažovateľ nepochybne už v roku 2011 rezignoval na svoje povinnosti obhospodarovania dotknutých pozemkov. Ako krajský, tak následne aj najvyšší súd konštatovali, že robiť hĺbkové analýzy zistení z KNM je zbytočné, pretože už laickým pohľadom je zřejmé, že dotknuté pozemky neboli sťažovateľom obhospodarované už niekoľko rokov pred KNM v roku 2014. Týmto konštatovaním zároveň krajský súd neprekročil svoje právomoci, ale vecne zdôvodňoval svoje závery. V neposlednom rade treba pripomenúť, že sťažovateľovi sa nepodarilo preukázať svoje tvrdenia o obhospodarovaní dotknutých pozemkov.

18. Najvyšší súd spomenul svoj rozsudok v obdobnej veci č. k. 5Sžfk/36/2019 z 2. júla 2020: „... zohľadnenie právneho vzťahu k pozemkom bez zreteľa na faktický stav by popieralo účel a význam relevantných právnych noriem upravujúcich poskytovanie jednotlivých druhov podpory na obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy, keď obhospodarovanie deklarovanej poľnohospodárskej pôdy žiadateľom patrí medzi základné podmienky na poskytnutie jednotlivých druhov podpory...“

19. Ako správne orgány, tak krajský a najvyšší súd sa dôsledne zaoberali relevantnými námietkami sťažovateľa a svoje závery k nim viac ako dostatočne zdôvodnili. Tak ako krajský súd a správne orgány, tak aj najvyšší súd dospel k záveru, že zo správy KNM vykonanej v roku 2014, ktorú sťažovateľ osobne prevzal 21. novembra 2014 (vrátane fotodokumentácie), bolo možné jednoznačne dospieť k už uvedeným záverom. Sťažovateľ mal možnosť zúčastniť sa KNM v roku 2014, pretože jej výkon mu bol vopred oznámený. To však nevyužil rovnako ako možnosť oboznámenia sa s fotodokumentáciou, ku ktorej sa mohol vyjadriť, prípadne predložiť konkrétne

dôkazy na podporu svojich tvrdení. Najvyšší súd ukončil napadnutý rozsudok konštatovaním, že sťažovateľ neuviedol skutočnosti, ktoré by spochybnili vecnú správnosť rozsudku krajského súdu, ani také relevantné námietky, s ktorými by sa krajský súd dostatočne nevysporiadal. Zároveň nezistil prítomnosť procesných vád a konštatoval dostatočnú analýzu skutkových zistení správnych orgánov a vysporiadanie sa s námietkami sťažovateľa.

20. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožnil, nestačí na prijatie záveru o arbitrárnosti či nesprávnosti napadnutého rozsudku. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

21. S poukazom na uvedené preto ústavný súd v okolnostiach danej veci dospel k záveru, že z ústavnoprávneho hľadiska nie je dôvod na spochybňovanie záverov napadnutého rozsudku, pretože tie sú dostatočne a presvedčivo zdôvodnené. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 744/2016).

22. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom a obsahom napadnutých základných práv a práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

23. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu